

activiteitenplan

Activiteitenplan renovatie en verduurzaming gevels Ziekenhuis St Jansdal, Harderwijk

Vergunningaanvraag Omgevingswet flora- en fauna-activiteit

Opdrachtgever

Ziekenhuis St Jansdal

Status

Definitief

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Activiteitenplan renovatie en verduurzaming gevels Ziekenhuis St Jansdal, Harderwijk

Subtitel

Vergunningaanvraag Omgevingswet flora- en fauna-activiteit

Projectcode

25-736

Datum

2 februari 2026

Status

Definitief

Auteur[s]

[Redacted]

Modellering & GIS

[Redacted]

Tweede lezer

[Redacted]

Opdrachtgever

Ziekenhuis St Jansdal

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, met uitzondering van de persoonsgegevens van betrokken medewerkers en mits onder vermelding van bron en status.

[Redacted] (2026). Activiteitenplan renovatie en verduurzaming gevels Ziekenhuis St Jansdal, Harderwijk. Vergunningaanvraag Omgevingswet flora- en fauna-activiteit. Rapport 25-736. Ecogroen bv

Inhoud

Introductie	5
1. Projectomschrijving	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Projectgebied	6
1.3 Voorgenomen werkzaamheden en planning	7
1.4 Periode vergunningaanvraag	8
2. Schadelijke handelingen	9
3. Ecologische inventarisatie	10
3.1 Quicksan natuurtoets	10
3.2 Aanvullend vleermuisonderzoek	10
3.3 Actualiteit inventarisatiegegevens	13
3.4 Locatie inventarisatie	13
4. Functie onderzoeksgebied	14
4.1 Inleiding	14
4.2 Gewone dwergvleermuis	14
4.3 Vogels	17
5. Effecten werkzaamheden	18
5.1 Effecten gewone dwergvleermuis	18
5.2 Mitigatie effecten	18
6. Staat van instandhouding	19
6.1 Landelijke staat van instandhouding	19
6.2 Regionale staat van instandhouding	19
6.3 Lokale staat van instandhouding	19
6.4 Afbreuk aan staat van instandhouding	20
7. Maatregelen	21
7.1 Algemeen	21
7.2 Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis	22
7.3 Ongeschikt maken gevels	23
7.4 Maatregelen tijdens de renovatie	24
7.5 Locatie maatregelen	26
7.6 Effectiviteit maatregelen	26
8. Alternatieven en belangen	27
8.1 Alternatieven	27
8.1.1 Alternatieve locatie	27
8.1.2 Alternatieve inrichting	27
8.1.3 Alternatieve werkwijze	27
8.1.4 Alternatieve planning	27

8.2	Wettelijk belang	27
-----	------------------	----

	Geraadpleegde bronnen	29
--	------------------------------	-----------

Bijlagen

Bijlage 1 - Overzicht tijdelijke vleermuiskasten in de omgeving (april 2023)

Bijlage 2 - Foto's ter indicatie van de staat van de tijdelijke vleermuiskasten (zomer- en paarverblijfplaatsen (januari 2026)

Introductie

Projectnaam

Renovatie en verduurzaming gevels Ziekenhuis St Jansdal te Harderwijk op twee locaties.

Aanvrager

Ziekenhuis St Jansdal
Wethouder Jansenlaan 90
3844 DG Harderwijk
Contactpersoon: XXXXXXXXXX

Soort waarvoor vergunning wordt aangevraagd

- Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*

Beknopte omschrijving

Ziekenhuis St Jansdal te Harderwijk wil ter plaatse van twee gedeelten van het ziekenhuis gevels renoveren en verduurzamen, waarbij onder meer dakranden worden verwijderd en isolatiemateriaal wordt aangebracht. Het voornemen is getoetst aan de beschermingsregels voor flora en fauna van de Omgevingswet. In het kader van deze toets is in 2025 aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek zijn drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen in de aan te passen gevels. Uit de effectbeoordeling blijkt dat deze verblijfplaatsen (deels tijdelijk) worden aangetast als gevolg van de werkzaamheden. Het aantasten van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis valt onder de 'schadelijke handelingen' zoals bedoeld in de Omgevingswet. Daarom is voor het uitvoeren van de werkzaamheden een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit benodigd. Voorliggend activiteitenplan is opgesteld als onderbouwing bij de aanvraag van deze vergunning. Op basis van het uitgevoerde onderzoek wordt voor andere soorten geen Omgevingsvergunning nodig geacht. De planning is om de werkzaamheden vanaf mei 2026 op te starten.

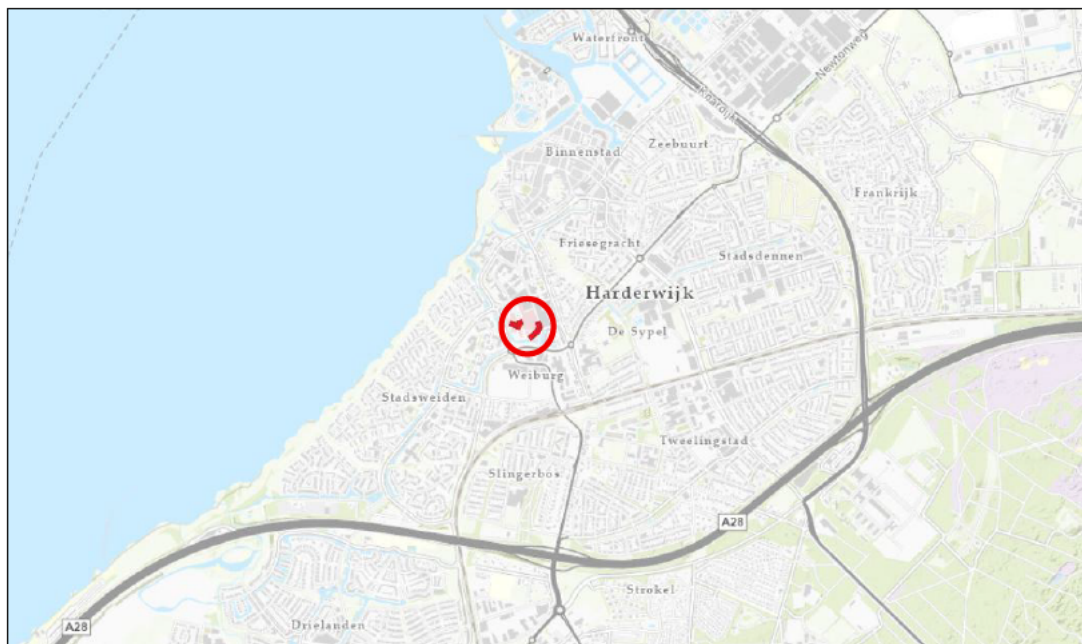
1. Projectomschrijving

1.1 Aanleiding

Ziekenhuis St Jansdal te Harderwijk wil ter plaatse van twee gedeelten van het ziekenhuis gevels aanpassen en verduurzamen. Hierbij worden onder andere bestaande dakranden van gevels verwijderd, isolatiematerialen aangebracht en worden de gevels opgemetseld. Het project is onderdeel van een grotere opgave, waarbij het gehele ziekenhuis wordt verduurzaamd om energie te besparen en de uitstoot van broeikasgassen te reduceren. Deze opgave wordt in fasen uitgevoerd. Tijdens ecologisch onderzoek zijn drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen in de aan te passen gevels. Omdat bij de uitvoering van de werkzaamheden sprake is van vergunningplichtige 'schadelijke handelingen' ten aanzien van gewone dwergvleermuis is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

1.2 Projectgebied

Het projectgebied bestaat uit twee geveldelen (oost en west) van het St. Jansdal ziekenhuis gelegen aan de Wethouder Jansenlaan 90 in Harderwijk (figuren 1.1 en 1.2).

Figuur 1.1 Ligging van het projectgebied (rood omlijnd) in Harderwijk. Bron achtergrond: TopoRD/ESRI.

Figuur 1.2 Luchtfoto van Ziekenhuis St Jansdal met te renoveren gevels west en oost (het projectgebied) aangeduid met rode lijnen. Bron achtergrond: Luchtfoto actueel/ PDOK.

De gevels hebben twee verdiepingen. De gevels zijn opgetrokken uit metselwerk en hebben een luchtspouw. Het gebouw waar de gevels toe behoren heeft een plat dak met op de overgang tussen het metselwerk van de gevel en het dak een metalen rand (zie figuur 1.3).

Figuur 1.3 Foto links: impressie van gevel west. Foto rechts impressie van gevel oost. Bron: Google Street View.

1.3 Voorgenomen werkzaamheden en planning

Voorzorgsmaatregelen

In de omgeving zijn geruime tijd voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, diverse tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis aangebracht (zie paragraaf 7.2 en bijlagen 1 en 2). Daarnaast worden kort voorafgaand aan de werkzaamheden maatregelen getroffen om

te voorkomen dat vleermuizen tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn in de te renoveren gebouwdelen (zie hoofdstuk 7).

Renovatie en aanpassingen gevels

Het aanpassen van de gevels heeft als doel om het gebouw te verduurzamen om uitstoot van broeikasgassen te reduceren. De werkzaamheden maken deel uit van een grotere opgave, waarbij het gehele ziekenhuis wordt verduurzaamd. De voorgenomen werkzaamheden betreffen:

- Ter plaatse van gevel west:
 - Het verwijderen van de dakranden en vervolgens het opmettelen (verhogen) van deze dakrand waarbij aan de binnenzijde nieuw isolatiemateriaal wordt aangebracht;
 - Het vervangen van glas en mogelijk ook de kozijnen waarbij glas van een betere isolatiewaarde wordt aangebracht.
 - Hier blijft de spouw van de bestaande gevel intact en wordt niet opgevuld met isolatiemateriaal.
- Ter plaatse van gevel oost:
 - Volledige sloop van de bestaande gevel en bouw van een nieuwe gevel met verhoogde isolatiewaarde.

De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf vaste gevelsteigers met steigernetten. Er worden bij de werkzaamheden geen bomen gekapt of groenstructuren verwijderd. Tijdens de renovatie worden permanente alternatieve verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis ingepast in het gebouw.

Planning

De werkzaamheden aan beide gevels (oost en west) zijn gepland vanaf mei 2026 en duren ongeveer drie maanden.

1.4 **Periode vergunningaanvraag**

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 mei 2026 tot 1 mei 2028. Hierbij is rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken van de gevels voor vleermuizen, perioden dat er geen werkzaamheden plaatsvinden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden.

2. Schadelijke handelingen

De gewone dwergvleermuis is opgenomen in bijlage IV van de habitatrichtlijn. In artikel 11.46 van het Bal zijn vergunningplichtige schadelijke handelingen beschreven ten aanzien van soorten van de habitatrichtlijn:

Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn (artikel 11.46 lid 1 onder a. Bal)

Niet van toepassing. Het doden van vleermuizen wordt voorkomen door de te renoveren gebouwdelen vooraf, in hiervoor geschikte perioden, ongeschikt te maken en door middel van één of (indien nodig) meerdere uitvliegchecks vast te stellen dat er zich geen vleermuizen meer bevinden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. De werkzaamheden worden pas uitgevoerd na vrijgave door een ecologisch toezichthouder.

Het opzettelijk verstoren van dieren (artikel 11.46 lid 1 onder b. Bal)

Wel van toepassing. In de voorbereiding van de werkzaamheden worden mogelijk exemplaren van gewone dwergvleermuis verstoord als gevolg van het ongeschikt maken van gebouwdelen waarin zich verblijfplaatsen bevinden. Omdat het ongeschikt maken plaatsvindt buiten de meest kwetsbare perioden van gewone dwergvleermuis en er maatregelen worden getroffen om individuen te ontzien, blijft verstoring tot een minimum beperkt.

Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren (artikel 11.46 lid 1 onder d. Bal)

Wel van toepassing. Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (gevel west) tijdelijk verloren en gaat één zomerverblijfplaats (gevel oost) permanent verloren. Doordat er in de omgeving ruim van tevoren tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, er tijdens de werkzaamheden in overtal permanente alternatieve verblijfplaatsen worden aangebracht en de verblijfplaatsen in gevel west na afloop weer beschikbaar zijn, zijn er altijd voldoende verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis aanwezig.

3. Ecologische inventarisatie

3.1 Quicksan natuurtoets

In 2024 heeft Ecogroen het project door middel van een quickscan natuurtoets onderzocht op de aanwezigheid van beschermde fauna (Jansen & Boonstra, 2024). Om een beeld te krijgen van aanwezige natuurwaarden in en in de omgeving van het projectgebied is gestart met een bureaustudie. Hierbij zijn onder andere bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied van ruim vijf kilometer rondom het projectgebied aangehouden en is gezocht naar waarnemingen in de afgelopen tien jaar. Daarnaast is informatie uit eerder uitgevoerd vleermuisonderzoek ter plaatse van ziekenhuis St Jansdal (Hoksberg, 2023) geraadpleegd.

De verzamelde informatie uit de bureaustudie vormde de basis voor een veldbezoek dat op 2 juli 2024 is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen (weersomstandigheden: droog, bewolkt, matige wind, 18 °C). Tijdens het veldbezoek zijn het projectgebied en de directe omgeving (een zone van circa 25 meter rondom het projectgebied) onderzocht. Er is aandacht besteed aan (biotoop en mogelijke verblijfplaatsen van) beschermde soorten. Onder andere is gelet op aanwijzingen voor nestplaatsen van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Aan de hand van de bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedsfeer van het project. Vervolgens is bepaald of er schadelijke handelingen kunnen optreden op beschermde soorten en/of hun leefgebied. Hieruit bleek dat aanvullend onderzoek nodig was naar verblijfplaatsen van vleermuizen, om te kunnen beoordelen wat voor effecten de renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden hebben op beschermde fauna.

3.2 Aanvullend vleermuisonderzoek

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens de methode uit het landelijke vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, 2021). In het vleermuisprotocol is beschreven waar een vleermuisonderzoek (minimaal) aan moet voldoen om het gebruik van een verblijfplaats door vleermuizen vast te kunnen stellen. De onderzoeksinspanning was, op basis van de beoordeling in de quickscan (Jansen & Boonstra, 2024), gericht op zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten zoals gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De onderzoeken vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (droog, geen harde wind, minimaal 10 °C). De bezoeken zijn gebracht in de schemering, wanneer vleermuizen in en uit de verblijfplaats vliegen of 's nachts. De veldbezoeken zijn te voet

afgelegd. De onderzoekers waren uitgerust met een batdetector met opnamefunctie zoals de Pettersson D240x, de Petterson M500 en de Echometer Touch 2 en een warmtebeeldcamera. Relevante waarnemingen zijn vastgelegd in een digitale veldwerkapplicatie met GPS-functie.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd in twee delen:

- Het meest oostelijke gedeelte van gevel oost (zie figuur 3.1, geel omkaderd) is onderzocht in de periode september 2024 t/m juni 2025. Tijdens dit onderzoek is ook een andere gevel aan de westkant van het ziekenhuis onderzocht, deze valt buiten de scope van de werkzaamheden van dit activiteitenplan. De onderzoeksresultaten zijn uitgewerkt in het rapport 'Natuurtoets renovatie twee geveldelen ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk' (Jansen & Van Vuuren, 2025);
- Gevel west en het zuidelijke deel van gevel oost (zie figuur 3.1, niet omkaderd) zijn onderzocht in de periode mei t/m september 2025. De onderzoeksresultaten zijn uitgewerkt in de notitie 'Vleermuisonderzoek gevelrenovatie St. Jansdal ziekenhuis te Harderwijk' (Belt & Jansen, 2025).

De methode van het aanvullend onderzoek is hierna per deel beschreven.

Figuur 3.1 Het geel omkaderde deel van gevel oost is onderzocht in de periode september 2024 t/m juni 2025. Gevel west en het niet geel omkaderde deel van gevel oost zijn onderzocht in de periode mei t/m september 2025.

Onderzoek gevel oost (figuur 3.1, geel omkaderd)

Er zijn in totaal vier onderzoeksronden uitgevoerd in de periode september 2024 t/m juni 2025. Specifiek gaat het om:

- Twee bezoeken in de paartijd (september – oktober 2024), gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen;
 - Twee bezoeken in de kraamtijd (mei – juni 2025), gericht op zomer- en kraamverblijfplaatsen.
- Tussen de bezoeken zat een periode van minimaal 20 dagen. De tijdstippen, weersomstandigheden en aantal onderzoekers tijdens de verschillende onderzoeksronden zijn aangeduid in tabel 3.1. De oostelijke gevel was onderdeel van een groter onderzoeksgebied, zie figuur 3.2. Vanwege de omvang en kenmerken van het onderzoeksgebied zijn de onderzoeken, met uitzondering van het nachtelijke bezoek gericht op balts- en paarverblijfplaatsen, uitgevoerd door drie ecologen van Eco-groen. Het avondbezoek naar baltsterritoria en paarverblijfplaatsen op 23 september 2024 is

uitgevoerd door twee onderzoekers omdat vleermuizen in deze periode 's nachts langdurig baltsen waardoor ze eenvoudig zijn waar te nemen.

Tabel 3.1 Uitgevoerde veldbezoeken en omstandigheden van het vleermuisonderzoek.

Datum	Tijd	Aantal onderzoekers	Weersomstandigheden	Onderzoeksdoel
02-09-2024	04:45 – 06:45 uur	3	17°C, helder, droog, windstil	Zomer- en paarverblijfplaatsen, baltterritoria
23-09-2024	21:45 – 00:00 uur	2	14°C, helder, droog, windstil	Zomer- en paarverblijfplaatsen, baltterritoria
19-05-2025	21:30 – 23:30 uur	3	17°C, helder, droog, windstil	Zomer- en kraamverblijfplaatsen
09-06-2025	03:00 – 05:15 uur	3	11°C, half bewolkt, droog, windstil	Zomer- en kraamverblijfplaatsen

Figuur 3.2 Onderzoeksgebied (rood omlijnd) waarbinnen gevel oost (geel omkaderd) valt. Bron achtergrond: PDOK.

Onderzoek gevel west en zuidelijke deel gevel oost

Er zijn in totaal vier onderzoeksronden uitgevoerd in de periode mei t/m september 2025. Specifiek gaat het om:

- Twee nachtelijke bezoeken in de periode mei tot half juli gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen;
- Twee nachtelijke bezoeken in de periode augustus tot en met september gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen.

Tussen de individuele bezoeken zat conform het vleermuisprotocol een periode van minimaal 20 dagen. Op basis van de omvang van het onderzoeksgebied (zie figuur 3.1, de niet omkaderde gevels), is het vleermuisonderzoek door twee personen uitgevoerd. Uitzondering hierop is het avondbezoek in de paarperiode, dit is uitgevoerd door één persoon. Onderzoekstijden en -omstandigheden tijdens het vleermuisonderzoek van gevel west en zuidelijke deel gevel oost zijn weergegeven in tabel 3.2.

Tabel 3.2 Uitgevoerde veldbezoeken en omstandigheden van het vleermuisonderzoek.

Datum	Tijd	Onderzoek	Omstandigheden	Aantal pers.
20 mei 2025	21.30 – 00.00 uur	Avondbezoek zomer- en kraamverblijfplaatsen	12 °C, helder, droog, weinig wind	2
17 juni 2025	03:15 – 05:15 uur	Ochtendbezoek zomer- en kraamverblijfplaatsen	11 °C, half bewolkt, droog, weinig wind	2
21 augustus 2025	04.25 – 06.30 uur	Ochtendbezoek zomer- en paarverblijfplaatsen (baltsterritoria)	11 °C, helder, droog, windstil	2
10 september 2025	21.15 – 23.15 uur	Avondbezoek zomer- en paarverblijfplaatsen (baltsterritoria)	17 °C, bewolkt, droog, weinig wind	1

3.3 Actualiteit inventarisatiegegevens

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd in de periode september 2024 t/m september 2025. De inventarisatiegegevens zijn daarmee voldoende actueel.

3.4 Locatie inventarisatie

Het projectgebied en de directe omgeving (zie figuren 3.1 en 3.2) zijn geheel onderzocht. Bij de raadpleging van de NDFF zijn gegevens afkomstig uit een groter gebied (zone van circa 5 kilometer) rondom de complexen meegenomen.

4. Functie onderzoeksgebied

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de bij het onderzoek in het projectgebied daadwerkelijk aangetroffen beschermde soort gewone dwergvleermuis. Er zijn geen (verblijfplaatsen van) andere vleermuissoorten aangetroffen in het projectgebied tijdens het aanvullend onderzoek. Wel is er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden broedbiotoop aangetroffen van vogelsoorten zonder jaar rond beschermd nest, namelijk op het platte dak van het gebouw en in bomen en struiken in de omgeving (Jansen & Boonstra, 2024). Voor vogels wordt door een aangepaste werkwijze voorkomen dat er verbodsbepalingen uit de Omgevingswet worden overtreden. Omdat tijdens de werkzaamheden wel rekening met broedende vogels moet worden gehouden zijn deze in dit hoofdstuk beschreven onder 'overige soorten'. In hoofdstuk 7 zijn maatregelen beschreven ter voorkoming van overtreding van verbodsbepalingen.

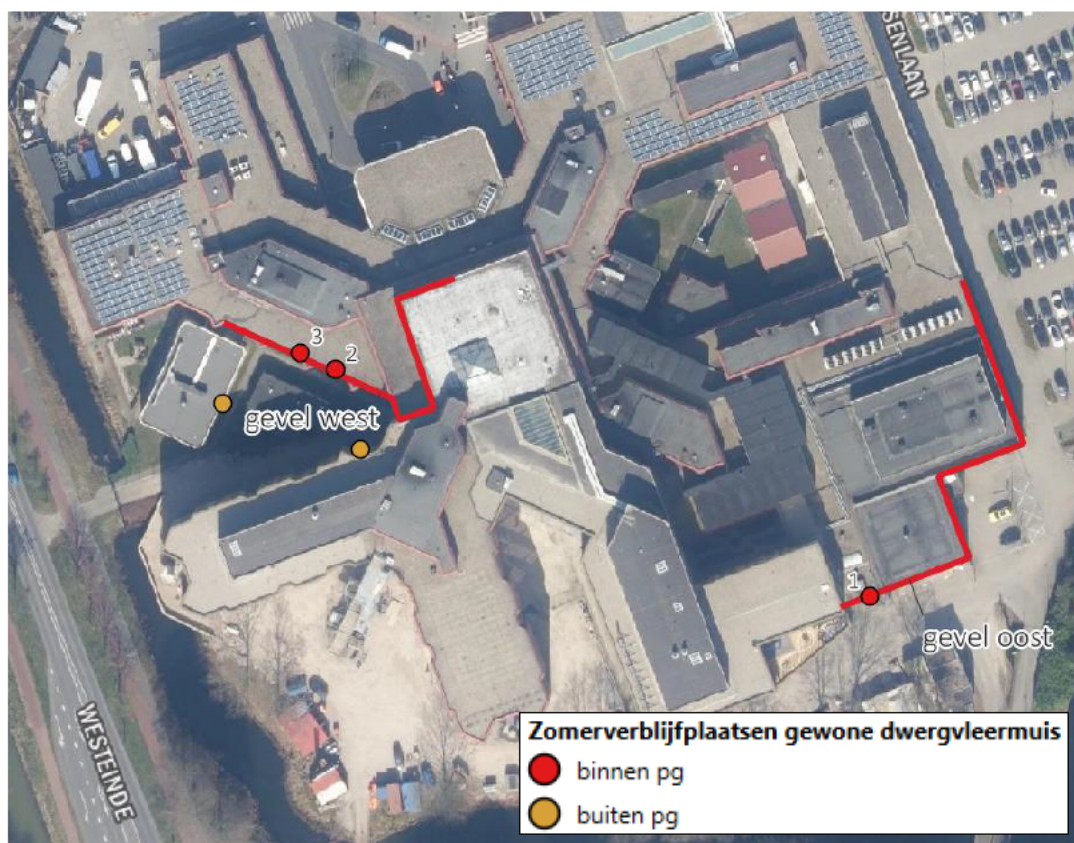
4.2 Gewone dwergvleermuis

Verblijfplaatsen

Binnen het projectgebied zijn tijdens het aanvullend onderzoek drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. De locaties van deze verblijfplaatsen zijn op kaart aangeduid in figuur 4.1 (locaties 1 t/m 3).

- Op locatie 1 vloog een gewone dwergvleermuis in onder de dakrand (figuur 4.2, foto links).
- Op locatie 2 vloog een gewone dwergvleermuis uit één van de open stootvoegen in het metselwerk rondom het raam op de 1ste verdieping (figuur 4.2, middelste foto), de exacte locatie is hier niet vastgesteld
- Op locatie 3 zijn twee uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen, zij kwamen uit een open stootvoeg boven het raam (figuur 4.2, rechts).

Buiten het projectgebied zijn daarnaast nog twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen, zie figuur 4.1.

Figuur 4.1 Locatie aangetroffen zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis tijdens het aanvullend onderzoek in 2025. Achtergrond: Luchtfoto actueel/PDOK.

Figuur 4.2 Foto links: locatie 1 waar een gewone dwergvleermuis invloog onder de dakrand. Foto midden: locatie 2 waar een gewone dwergvleermuis uit één van de stootvoegen rond het raam vloog. Foto recht: locatie 3 waar twee gewone dwergvleermuizen uitvlogen vanuit de open stootvoeg rechts boven het raam. Foto's: Ecogroen.

Foerageergebieden

De directe omgeving van het projectgebied vormt foerageergebied van gewone dwergvleermuis. Het projectgebied vormt geen onmisbaar foerageergebied. De omgeving biedt namelijk ruim voldoende alternatief foerageergebied door de aanwezigheid van straatbomen, plantsoenen met opgaande bomen, waterpartijen - zoals de gracht rond het ziekenhuis, tuinen en gebouwen die voor luwte zorgen. Foerageergebied in de omgeving wordt niet aangetast.

Vliegroutes

Tijdens het aanvullend vleermuisonderzoek zijn binnen het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied geen essentiële vliegroutes van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Lijnvormige elementen, zoals ziekenhuisgevels worden mogelijk wel door vleermuizen gebruikt om zich te oriënteren als ze zich verplaatsen. Deze elementen blijven intact.

Omvang populatie

Tijdens het onderzoek zijn verspreid over het projectgebied drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Twee van deze zomerverblijfplaatsen worden gebruikt door één vleermuis. Bij één van deze verblijfplaatsen zijn twee uitvliegende dieren waargenomen. Het maximale aantal individuen met verblijfplaats-indicerend gedrag dat tijdens één onderzoeksrunde is waargenomen is vier. De omvang van de (deel)populatie gewone dwergvleermuizen dat het projectgebied als verblijfplaats gebruikt wordt ingeschat op 4 – 8 individuen. Deze populatie maakt deel uit van een grotere populatie met verblijfplaatsen in het ziekenhuis en bebouwing in de omgeving (Hoksberg, 2023).

Omgevingscheck

Gewone dwergvleermuis is in Nederland vooral een gebouwbewonende soort. Gewone dwergvleermuizen kunnen in allerlei gebouwen en bouwwerken voorkomen. Ze hebben een netwerk aan gebouwen waarin ze verblijven. Vooral in gebieden met bebouwing nabij een groene omgeving zoals parken, loofbossen, houtwallen en beschutte waterpartijen komen ze veel voor. De soort is dus afhankelijk van meerdere, met elkaar samenhangende onderdelen van het landschap.

In de directe omgeving van het projectgebied zijn tijdens onderzoek van Ecogroen in 2023 en 2025 diverse zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld in gevels van het ziekenhuis die buiten het projectgebied vallen (Hoksberg, 2023; Belt & Jansen, 2025). Verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het ziekenhuis, buiten het projectgebied, zijn aangeduid in figuur 4.3.

Figuur 4.3 Waarnemingen van zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (bruine stippen) uit 2023 en 2025 ter plaatse van ziekenhuis St Jansdal, buiten het projectgebied (rode lijnen). Bron achtergrond: Luchtfoto actueel/PDOK.

In bouwdeel D van het ziekenhuis zijn bovendien in maart 2025 40 permanente alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen gerealiseerd tijdens de renovatie van dit deel van het ziekenhuis (conform ontheffing zaaknummer 2023-0011895). In september 2025 bij één van deze permanente voorzieningen een uitvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen. Geveldelen van het ziekenhuis buiten het projectgebied worden door gewone dwergvleermuizen als verblijfplaats gebruikt. Daarnaast zijn diverse waarnemingen van (verblijfplaatsen van) gewone dwergvleermuis bekend in nabijgelegen woonwijken De Stadsweiden en De Sypel, binnen 1 kilometer van het projectgebied (<10 jaar oud; NDFF, 2025). In de omgeving van het projectgebied is -buiten het ziekenhuis zelf- diverse bebouwing aanwezig die geschikt is als verblijfplaats van gewone dwergvleermuis, zoals woningen, flats en bedrijfsgebouwen. Omdat gewone dwergvleermuis flexibel is in het vinden van verblijfplaatsen in zowel nieuwe als oudere gebouwen, kan met zekerheid gesteld worden dat in bebouwing in de omgeving van het projectgebied ruimschoots uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn.

4.3 Vogels

Tijdens de quickscan en het aanvullend vleermuisonderzoek in 2025 zijn geen broedende vogels of vogelnesten aangetroffen in het projectgebied en de directe omgeving. De platte daken van het ziekenhuis vormen echter (in potentie) broedbiotoop voor soorten die op daken broeden zoals zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw. Daarnaast vormen de bomen en struiken in de directe omgeving van het projectgebied broedbiotoop voor vogelsoorten als houtduif, Turkse tortel, merel en roodborst. Het is daarom niet uitgesloten dat er vogels broeden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of wezenlijk verstoren (Bal artikel 11.37 lid 1). In hoofdstuk 7 zijn maatregelen beschreven om te voorkomen dat er tijdens de werkzaamheden sprake is van schadelijke handelingen ten aanzien van broedende vogels.

5. Effecten werkzaamheden

5.1 Effecten gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan de twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in gevel west tijdelijk verloren, deze verblijfplaatsen worden niet fysiek aangetast en zijn na afloop van de werkzaamheden weer beschikbaar. De verblijfplaats van gewone dwergvleermuis onder de dakrand (gevel oost) gaat permanent verloren als het gevolg van het verwijderen en opnieuw opbouwen van deze gevel.

Tijdens de werkzaamheden kunnen exemplaren worden verstoord als gevolg van invallend licht, tocht en vocht wanneer de spouw tijdelijk wordt geopend. Door het gebruik van bouwsteigers met steigernetten worden in- en uitvliegopeningen in de gevels zoals open stootvoegen, kieren onder waterslagen bij ramen en kieren onder dakranden tijdelijk geblokkeerd. Wanneer tijdens de werkzaamheden 's nachts bouwverlichting wordt toegepast die uitstraalt op de gevels en de omgeving kunnen hierdoor vleermuizen worden verstoord of worden belemmerd om hun verblijfplaats te bereiken of te verlaten.

5.2 Mitigatie effecten

De geveldelen waar werkzaamheden zullen plaatsvinden worden voorafgaand aan de start van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt voor gewone dwergvleermuis. Tijdens het ongeschikt maken kan enige verstoring van individuen optreden door het aanbrengen van exclusion flaps, waardoor vleermuizen hun verblijfplaats kunnen verlaten maar er niet naartoe kunnen terugkeren. Negatieve effecten ten aanzien van gewone dwergvleermuis worden tot een minimum beperkt door -naast het ongeschikt maken buiten kwetsbare perioden- de aanwezigheid van tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden, het aanpassen van bouwverlichting en het integreren/behouden van permanente verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden (zie hoofdstuk 7). Door deze maatregelen zijn er in de omgeving altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig, wordt schade aan individuen voorkomen en wordt verstoring tot een minimum beperkt.

6. Staat van instandhouding

6.1 Landelijke staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis is ontleend aan de meest recente Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage (Adams et al., 2020). De staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis is hierin beoordeeld als onbekend. Dat de staat van instandhouding voor gewone dwergvleermuis als onbekend is beoordeeld, heeft te maken met de grote hoeveelheid aan verduurzamings- en onderhoudsprojecten die tegenwoordig uitgevoerd worden. De verwachting is dat hierbij veel verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen verloren gaan. De Nederlandse populatie van gewone dwergvleermuis wordt geschat op tenminste 300.000 tot 600.000 dieren (Broekhuizen et al., 2016; Dietz et al., 2011). Op de Rode Lijst van de IUCN uit 2006 staat de gewone dwergvleermuis vermeld als 'Least Concern – thans niet bedreigd' (Dietz et al., 2011).

6.2 Regionale staat van instandhouding

De regionale staat van instandhouding wordt net als de landelijke staat van instandhouding als 'onbekend beoordeeld' op basis van de volgende criteria en overwegingen:

- Populatie en verspreiding: de soort wordt verspreid over de provincie Gelderland in relatief grote aantallen aangetroffen, met name in het stedelijke gebied. Van de afgelopen 5 jaar zijn verspreid over de provincie duizenden waarnemingen bekend (NDFF, 2026).
- Omvang en kwaliteit van het habitat: verspreid over de provincie Gelderland is voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Wel neemt de hoeveelheid prooidieren (insecten) landelijk af (Kleijn et al., 2018). Als gevolg van de grote hoeveelheid verduurzamings- en onderhoudsprojecten in stedelijk gebied neemt naar verwachting ook regionaal het aantal verblijfplaatsen af. Hier staat tegenover dat er, vooral in het kader van vergunningaanvragen wel alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd.
- Trend: van de regionale trend zijn geen gegevens bekend.
- Het toekomstperspectief is onbekend omdat een overzicht van plannen in de regio ten gunste danwel ten nadele van de soort ontbreekt.

6.3 Lokale staat van instandhouding

De lokale staat van instandhouding (Harderwijk en omgeving) wordt net als de landelijke en regionale staat van instandhouding als 'onbekend' beoordeeld op basis van de volgende criteria en overwegingen:

- Populatie en verspreiding: gewone dwergvleermuis wordt in de omgeving van Putten Ermelo, Harderwijk en Hierden verspreid aangetroffen, met name in de woonkernen (NDFF, 2026), Zie ook paragrafen 4.2 t/m 4.4 onder 'Omgevingscheck'. Er zijn echter geen gegevens bekend van de populatieomvang;
- Omvang en kwaliteit van het habitat: in de omgeving van het projectgebied is naar verwachting voldoende geschikt foerageergebied aanwezig en zijn ook foeragerende dieren waargenomen. Wel neemt de hoeveelheid prooidieren (insecten) landelijk af (Kleijn et al., 2018). Er is geen zicht op de lokale hoeveelheid verduurzamings- en onderhoudsprojecten in stedelijk gebied, die kunnen leiden tot een afname van verblijfplaatsen in gebouwen. Een positieve ontwikkeling is dat tijdens eerdere ingrepen in ziekenhuis St Jansdal recent tientallen permanente alternatieve verblijfplaatsen zijn gerealiseerd.
- Trend: van de lokale trend zijn geen gegevens bekend.
- Het toekomstperspectief is onbekend omdat een overzicht van lokale plannen ten gunste danwel ten nadele van de soort ontbreekt.

6.4 Afbreuk aan staat van instandhouding

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden maatregelen getroffen om schade aan individuen van gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden te voorkomen. Hierbij wordt rekening gehouden met kwetsbare perioden van deze soort. Daarnaast zijn rond het projectgebied tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geschikt voor gewone dwergvleermuis aangeboden en worden tijdens de werkzaamheden permanente verblijfplaatsen ingepast in het gebouw. Belangrijke foerageergebieden rond het projectgebied blijven behouden en door het treffen van mitigerende maatregelen wordt verstoring als gevolg van verlichting zo veel mogelijk beperkt. De te treffen maatregelen worden uitgevoerd op basis van de richtlijnen uit het Kennisdocument gewone dwergvleermuis van BIJ12 (BIJ12, 2024), zie ook hoofdstuk 7, en worden daarom effectief geacht. Er wordt bij dit project geen afbreuk gedaan aan het streven om gewone dwergvleermuizen in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

7. Maatregelen

7.1 Algemeen

1. De werkzaamheden worden begeleid door een ter zake kundige ecooloog met kennis op het gebied van (broed)vogels en zoogdieren (hierna: 'ecologisch toezichthouder').¹
2. Er wordt een ecologisch werkprotocol (EWP) opgesteld, waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit EWP is onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd. Als er aanvullende maatregelen uit de vergunning naar voren komen, worden deze verwerkt in het ecologisch werkprotocol.
3. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
4. Afwijking van het EWP is alleen mogelijk na overleg met en goedkeuring door de ecologisch toezichthouder.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dienen het EWP met logboek en de verleende Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit op de projectlocatie aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten worden de betreffende werkzaamheden gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder. Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Omgevingswet kunnen worden uitgevoerd.
7. Tijdens de uitvoering van werkzaamheden wordt de bouwverlichting tussen ½ uur na zonsondergang en ½ uur vóór zonsopkomst uitgeschakeld. Daarnaast wordt ervoor gezorgd dat bouwverlichting niet uitstraalt op (gevels in) de omgeving.

¹ Een ter zake kundig ecooloog is een persoon die op hbo- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie, en/of als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (in casu bijvoorbeeld VZZ, Vogelbescherming, SOVON, et cetera).

7.2 Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Met de brief van 4 juni 2024 is door Gedeputeerde Staten van Gelderland een ontheffing Wnb verleend voor werkzaamheden aan andere delen van ziekenhuis St Jansdal: bouwdelen D en X: zaaknummer 2023-011895. In het kader van deze aanvraag zijn 28 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen aan diverse gevels van ziekenhuis St Jansdal. In voorschrift 25 van de ontheffing is opgenomen dat de tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten dienen te blijven hangen tot alle permanente verblijfplaatsen (in bouwdeel D) zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening wordt gehouden met een gewenningsperiode.

De permanente verblijfplaatsen, gerealiseerd in bouwdeel D zijn:

- 30 inmetsekkasten type VMPM1E-N (Unitura): zomerverblijfplaats;
- 10 inmetsekkasten type VMPM3-N (Unitura): kraamverblijfplaats.

De werkzaamheden in bouwdeel D zijn opgeleverd op 7 maart 2025. Op dat moment waren de permanente verblijfplaatsen in bouwdeel D functioneel. Uitgaande van een gewenningsperiode van een heel actief vleermuisseizoen: maart – oktober 2025, na oplevering van de permanente voorzieningen in bouwdeel D zouden de tijdelijke kasten per 1 november 2025 verwijderd mogen worden. De tijdelijke kasten blijven nu echter op enkele na allemaal hangen en worden ingezet als tijdelijke compensatie voor de drie zomerverblijfplaatsen die tijdens de werkzaamheden worden aangetast.

8. In april 2023 zijn ter plaatse van het ziekenhuis 24 kleine vleermuiskasten, geschikt als zomer en paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis (type VMT1 van Unitura of vergelijkbaar). De locatie van de tijdelijke kasten is aangeduid in figuur 7.1. Een overzicht met foto's van de tijdelijke kasten (direct na aanbrengen) is opgenomen in bijlage 1.
9. De 24 tijdelijke kasten zijn nu nog aanwezig en worden (op twee na)² voor het onderhavige project ingezet als tijdelijke alternatieve verblijfplaats voor de drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis die niet beschikbaar zijn of verloren gaan tijdens de werkzaamheden. De kasten zijn nog in goede tot redelijke staat en functioneel. Ter indicatie zijn in bijlage 2 actuele foto's (januari 2026) van de staat van de kasten opgenomen.
10. De tijdelijke kasten zijn aangebracht volgens de richtlijnen van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis van BIJ12 (BIJ12, 2024). Hiervoor wordt verwezen naar de vergunningaanvraag met zaaknummer 2023-011895. 16 tijdelijke kasten bevinden zich binnen 100 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis op vergelijkbare hoogten (zie figuur 7.1 en bijlagen 1 en 2).
11. Omdat de tijdelijke kasten als sinds april 2023 aanwezig zijn is ruimschoots voldaan aan de voorgeschreven gewenningsperiode van minimaal 3 maanden in het actieve seizoen (april t/m oktober) die geldt voor tijdelijke alternatieve zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2024).

² Enkele tijdelijke kasten (figuur 7.1, geel omcirkeld) hangen aan de oostelijke te renoveren gevel. Deze kasten worden voorafgaand aan de werkzaamheden verwijderd en zo mogelijk verplaatst naar een andere gevel van het ziekenhuis, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het verwijderen gebeurt volgens de hiervoor geldende voorschriften uit de ontheffing 2023-011895.

Figuur 7.1 Locatie van tijdelijke vleermuiskasten (met functie als zomer- en paarverblijfplaats voor gewone en ruige dwergvleermuis, aangebracht in april 2023). Groen gearceerd een bufferzone van 100 meter rond aangetroffen zomerverblijfplaatsen (rode stippen) in aan te passen gevels (rode lijnen). Geel omcirkelde kasten worden vooraf verwijderd. Bron achtergrond: Luchtfoto actueel/PDOK.

7.3 Ongeslacht maken gevels

12. Maximaal één week voorafgaand aan het ongeschikt maken van gevels worden groenelementen en platte daken in de omgeving gecontroleerd op de aanwezigheid van broedende vogels.
13. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen. Pas nadat is vastgesteld dat er geen vogels broeden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden wordt aangevangen met het ongeschikt maken van de betreffende gevels/geveldelen.
14. Voorafgaande aan de start van de werkzaamheden aan de gevels worden deze ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen.
15. Het ongeschikt maken vindt plaats in de periode half april – half oktober. Dit behelst de actieve periode van gewone dwergvleermuis, buiten de kwetsbare overwinteringsperiode.
16. Het ongeschikt maken gebeurt door middel van het opvullen van alle voor vleermuizen geschikte kieren en gaten met stroken schuimrubber (en eventueel borstels), waarbij regelmatig vleermuisflappen (exclusion flaps) worden geplaatst. Het gaat met name om:
 - > Kieren onder dakranden, daktrimmen;
 - > Open stootvoegen en andere openingen in het metselwerk;
 - > Indien aanwezig: kieren bij raamkozijnen en onder waterslagen.

17. Uitgangspunt bij het ongeschikt maken van de gevels is dat steeds binnen een afstand van twee meter een exclusion flap (vleermuisflap) met uitvliegmogelijkheid wordt aangebracht. Op deze manier kunnen de vleermuizen de gevel(s) verlaten, maar niet meer terugkeren.
18. Bij het ongeschikt maken wordt ervoor gezorgd dat er geen vleermuizen vanuit aangrenzende gevels en/of geveldelen waarin zich vleermuizen kunnen bevinden de te renoveren gevels kunnen bereiken. Dit kan het geval zijn wanneer er holle ruimtes (zoals luchtsponen of kieren) aanwezig zijn die in directe verbinding staan met de te renoveren gevels. Indien nodig worden er maatregelen getroffen om te voorkomen dat vleermuizen door de spouw of onder de dakrand naar het projectgebied kunnen kruipen, zoals het aanbrengen van spouwborstels of het afdichten van dakranden.
19. Het gebruik van opschuimende, zelf-expanderende en/of uithardende (vul)schuimmiddelen (zoals purschuim) voor het afdichten van gaten is niet toegestaan. Vleermuizen kunnen hierdoor besmeurd raken en erin vast komen te zitten.
20. Tenminste drie dagen nadat een gevel ongeschikt is gemaakt, waarop de avondtemperaturen aaneengesloten $>10^{\circ}\text{C}$ zijn, vindt een uitvliegcheck plaats om vast te stellen of er zich in nog vleermuizen in de betreffende gevels bevinden.
21. De uitvliegcheck wordt uitgevoerd door voldoende personen om de gevels die ongeschikt zijn gemaakt geheel te kunnen overzien. Uitvliegchecks vinden plaats bij geschikte weersomstandigheden (minimaal 10°C , droog of maximaal lichte motregen, windkracht < 5 Bft) en onder begeleiding van de ecologisch toezichthouder. De ecologisch toezichthouder dient het gebouw vervolgens expliciet vrij te geven voor het vervolg van de werkzaamheden.
22. Van de uitvliegchecks wordt in het logboek de volgende informatie opgenomen:
 - Datum, tijd en locatie van de controle;
 - Aantal waargenomen exemplaren per soort in en rond het projectgebied;
 - Namen van betrokken deskundige(n);
 - Weersomstandigheden.
23. Als er tijdens de uitvliegcheck blijkt dat er alsnog vleermuizen uitvliegen, dan dienen extra maatregelen genomen te worden om de verblijfplaats(en) in de gevel(s) ongeschikt te maken. Vervolgens dient de uitvliegcheck herhaald te worden. Pas na voltooiing van dit punt, en nadat de ecologisch toezichthouder de bebouwing heeft vrijgegeven, kan het werk aanvangen.

7.4 Maatregelen tijdens de renovatie

7.4.1 Gevel west

24. Gevel west dient tijdens de werkzaamheden intact te worden gelaten als verblijfplaats voor vleermuizen. Dit gebeurt als volgt:
 - Open stootvoegen in het metselwerk en andere openingen in de gevel blijven intact en worden niet afgedicht;
 - De spouw wordt niet opgevuld met (isolatie-)materiaal en blijft een open luchtspon.
 - Er wordt geen (permanente) verlichting aangebracht die uitstraalt op deze gevel.
 - Er worden in de situatie na uitvoering van de werkzaamheden geen elementen geplaatst die het in- en uitvliegen van vleermuizen in deze gevel kunnen belemmeren.
25. Na afloop van de werkzaamheden worden vulmaterialen van het ongeschikt maken verwijderd. Daarna zijn de oorspronkelijke verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in gevel west weer beschikbaar en functioneel. Het is daarom niet noodzakelijk om in deze gevel permanente alternatieve verblijfplaatsen (zoals in metselkasten) voor gewone dwergvleermuis te realiseren.

7.4.2 Gevel oost

26. In gevel oost worden tijdens de gevelrenovatie 4 permanente alternatieve verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis gerealiseerd in de vorm van inmetselekasten (figuur 7.2). De locaties zijn in figuur 7.2 indicatief aangeduid. Exacte locaties worden in overleg met de ecologisch toezichthouder bepaald.
27. De inmetselekasten zijn van het type VMPM1s (Unitura) of gelijkwaardig.
28. De inmetselekasten voldoen aan de vereisten van het kennisdocument van BIJ12 (BIJ12, 2024):
 - > Er worden in meervoud verblijfplaatsen aangeboden, vier alternatieve verblijfplaatsen ter compensatie van de verblijfplaats die als gevolg van de renovatie verloren gaat;
 - > De kasten worden zo veel mogelijk op vergelijkbare locaties als in de oorspronkelijke situatie aangebracht: geïntegreerd in dezelfde gevel, zo dicht mogelijk onder de dakrand (> vier meter hoog).
 - > De kasten worden op verschillende windrichtingen (oost en zuid) aangebracht zodat er op de verschillende locaties variatie in microklimaten aanwezig is.
 - > Door het toepassen van inmetselekasten van houtbeton worden duurzame verblijfplaatsen gerealiseerd welke jarenlang bruikbaar zijn.
 - > De kasten hebben een vrije aanvliegroute en worden buiten bereik van predatoren, kunstlicht en andere verstoringsbronnen aangebracht;
 - > De afmetingen voldoen aan de eisen voor permanent alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis; interne afmetingen: minimaal 15 cm breed en 80 cm hoog, diepte minimaal 2 cm.
 - > Zowel de buitenmuur als de binnenzijde van de verblijfplaats hebben een ruw oppervlak.

Figuur 7.2 Locatie van permanente vleermuiskasten (indicatief), in te metselen tijdens de renovatie in gevel oost (rode lijn).
Bron achtergrond: Luchtfoto actueel/PDOK.

7.5 Locatie maatregelen

De maatregelen worden uitgevoerd ter plaatse van de gevels in het projectgebied en in de directe omgeving ter plaatse van gevels van het ziekenhuis, welke zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden. Tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis worden aangebracht op vergelijkbare locaties als in de oorspronkelijke situatie.

7.6 Effectiviteit maatregelen

De beschreven werkwijze wordt voor gewone dwergvleermuis effectief geacht omdat deze conform het meest actuele kennisdocument van deze soort (BIJ12, 2024) worden uitgevoerd. De alternatieve verblijfplaatsen voldoen aan de maatvoeringen en locaties zoals beschreven in het kennisdocument. Oorspronkelijke verblijfplaatsen blijven zo veel mogelijk intact en de locaties van alternatieve verblijfplaatsen komen vrijwel overeen met de oorspronkelijke situatie.

8. Alternatieven en belangen

8.1 Alternatieven

8.1.1 *Alternatieve locatie*

Het project is locatie-gebonden. Om het ziekenhuis toekomstbestendig te maken worden de gevels aangepast en vindt renovatie plaats. Het project kan niet elders worden uitgevoerd.

8.1.2 *Alternatieve inrichting*

Bij de inrichting blijven verblijfplaatsen van vleermuizen zo veel mogelijk intact. Het is echter niet mogelijk om bij het uitvoeren van beoogde verduurzamingsmaatregelen alle verblijfplaatsen intact te houden. Waar dit niet mogelijk is worden in verhouding vier staat tot één alternatieve verblijfplaatsen aangebracht op vergelijkbare plaatsen met de oorspronkelijke situatie. Een alternatieve inrichting biedt voor gewone dwergvleermuis geen voordelen.

8.1.3 *Alternatieve werkwijze*

De werkwijze is aangepast op de functies die de betreffende geveldelen hebben voor gewone dwergvleermuis. Bovendien wordt, door middel van het ongeschikt maken van het gebouw, ecologische begeleiding en mitigerende maatregelen zoals het aanpassen van bouwverlichting, voorkomen dat er wezenlijke verstoring van fauna plaatsvindt. Een gunstigere alternatieve werkwijze is niet aan de orde.

8.1.4 *Alternatieve planning*

De planning is zo veel mogelijk aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor vleermuizen. Het ongeschikt maken van de gevels voor gewone dwergvleermuis wordt opgestart in de ecologisch meest gunstige periode. In de periode dat de werkzaamheden worden opgestart kunnen er wel broedende vogels aanwezig zijn in de omgeving. Dit wordt door middel van een broedvogelcontrole gecontroleerd. Indien een broedgeval wordt aangetroffen en er zijn geen maatregelen mogelijk om verstoring hiervan te voorkomen dan wordt de planning van de werkzaamheden hierop aangepast.

8.2 Wettelijk belang

De omgevingsvergunning voor gewone dwergvleermuis wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu

wezenlijke gunstige effecten (Omgevingsregeling artikel 7.197o. (flora- en fauna-activiteit: schadelijke handelingen habitatrichtlijnsoorten) tweede lid, onderdeel c).

Het aanpassen van de gevels is noodzakelijk om de gevels beter te isoleren en maakt deel uit van een grotere opgave om het gehele ziekenhuis te verduurzamen waarbij onder meer de E&W installaties worden vernieuwd. Deze maatregelen dragen bij aan de doelstellingen voor CO²-reductie waartoe het ziekenhuis verplicht is. De beoogde maatregelen dragen zodoende bij aan de Europese doelstellingen voor broeikasgas-en CO²-reductie: de EU moet klimaatneutraal worden tegen 2050 en de netto uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met minstens 55% verminderen ten opzichte van 1990. Dit is een wettelijk kader waar alle lidstaten aan moeten voldoen (European Commission, 2021). De voorgenomen renovatie dient hiermee een groot openbaar belang.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Adams, A., Bijlsma, R.-J., Bos, G., Clerks, S., Janssen, J., van Kleunen, A., Remmelts, W., van Rooijen, N., Schaminée, J.,

Schmidt, A., van Swaay, C., Wijnhoven, S., Woestenburg, M. (Ed.), & van Aar, M. (Ed.) (2020). Vogel- en Habitat-richtlijnrapportage 2019. WOT Natuur & Milieu. Beschikbaar via: <https://edepot.wur.nl/520728>

Belt, M & F.A. Jansen (2025). Vleermuisonderzoek gevelrenovatie St. Jansdal ziekenhuis te Harderwijk. Notitie d.d. 8-12-2025, kenmerk 25-213. Ecogroen bv.

BLI12 (2024). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, april 2024. BLI12, Utrecht.

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (redactie) (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Dietz, C., Von Helversen, O. & Nill, D. (vertaling P.H.C. Lina) (2011). Vleermuizen – Alle soorten van Europa en Noord-West-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

Hoksberg (2023). Nader onderzoek vleermuizen St. Jansdalziekenhuis, Harderwijk. Notitie d.d. 28-9-2023, kenmerk 22-594. Ecogroen BV, Amersfoort.

Jansen, F.A. & Boonstra, D. (2024). Quickscan natuurtoets verduurzaming gevels ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 24-328. Ecogroen bv.

Jansen F.A. & Van Vuuren A. (2025). Natuurtoets renovatie twee geveldelen ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 24-391. Ecogroen bv

Kleijn, D., R.J. Bink, C.J.F. Ter Braak, R. van Grunsven, W.A. Ozinga, I. Roessingh, J.A. Scheper, A.M. Schmidt, M.F. Wallis de Vries, R. Wegman, F.A. van der Zee en Th. Zeegers (2018). Achteruitgang insectenpopulaties in Nederland: trends, oorzaken en kennislacunes. Rapport 2871. Wageningen Environmental Research, Wageningen.

Provincie Gelderland (2024). Toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Laatste update: 27 februari 2024.

Internet

European Commission (2021). European Climate Law – Regulation (EU) 2021/1119. Geraadpleegd van https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-climate-law_en?utm. Laatste raadpleging op 05-01-2026.

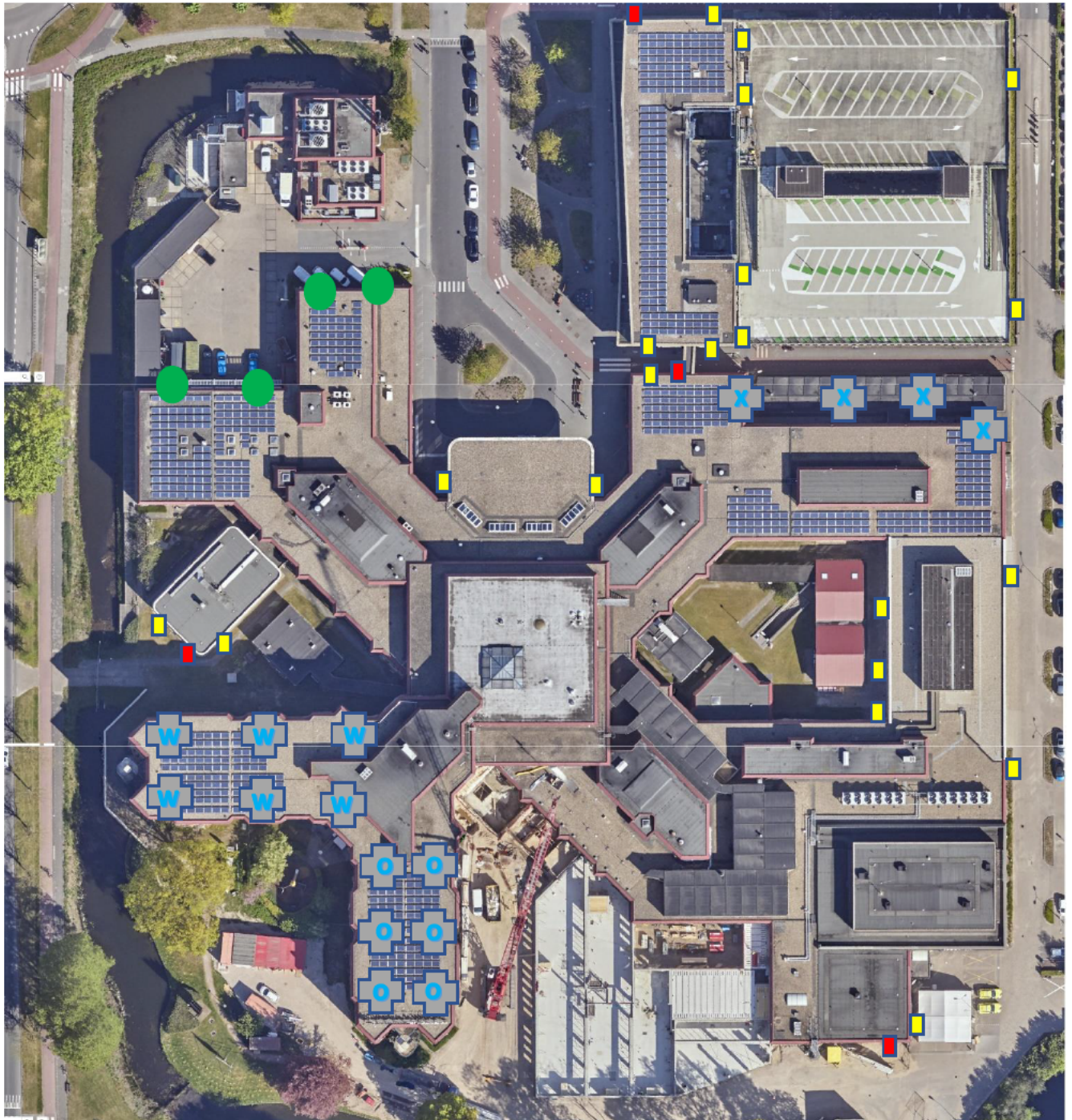
NDFF (2026). Uitvoerportaal Nationale Databank Flora en Fauna (<https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>). Laatste raadpleging op 13 januari 2026.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari 2021 (www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl).

Bijlagen

Bijlage 1

Overzicht tijdelijke vleermuiskasten in
de omgeving (april 2023)

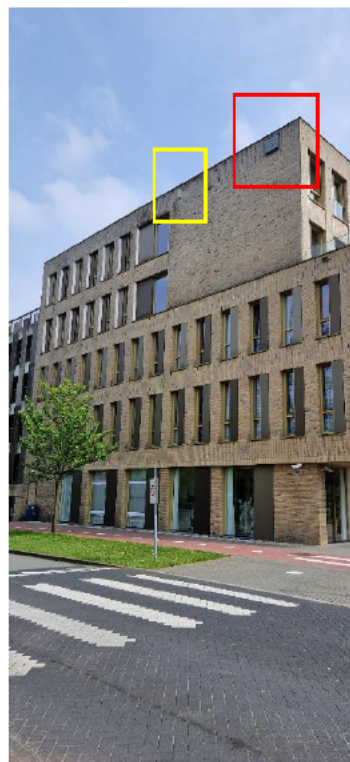
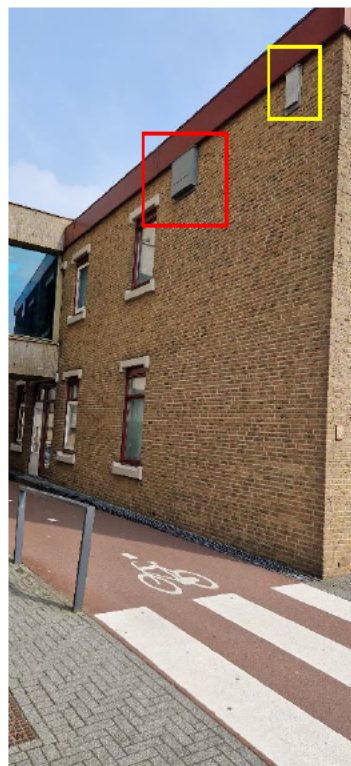

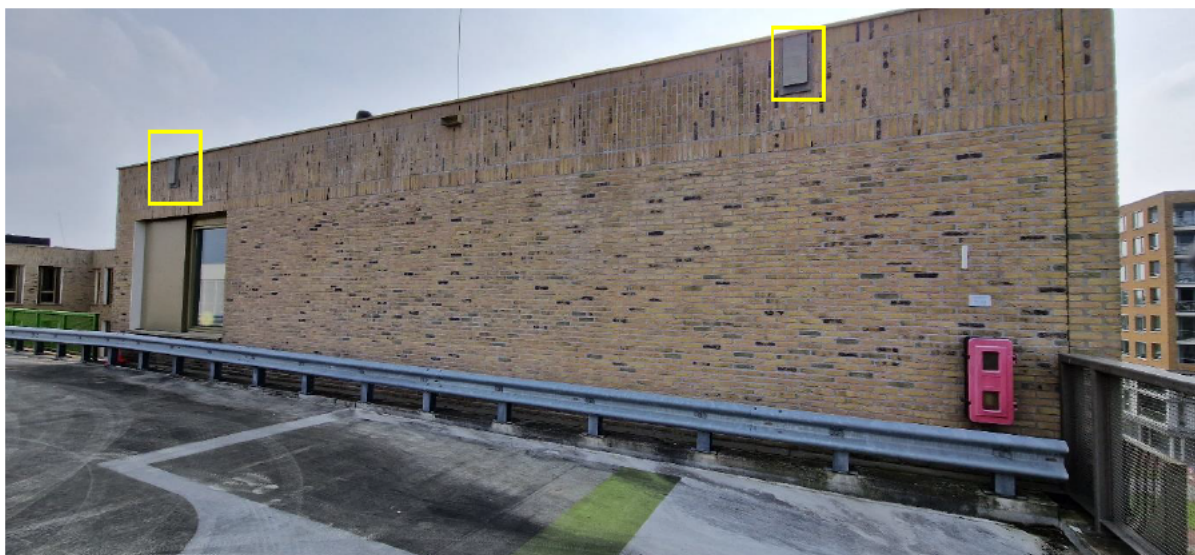
- Tijdelijk zomerverblijf
- Tijdelijk kraamverblijf
- zomerverblijf

- W bouwlocatie West vleugel bouwdeel D
- X bouwlocatie Bouwdeel X
- O bouwlocatie Oost vleugel Bouwdeel D

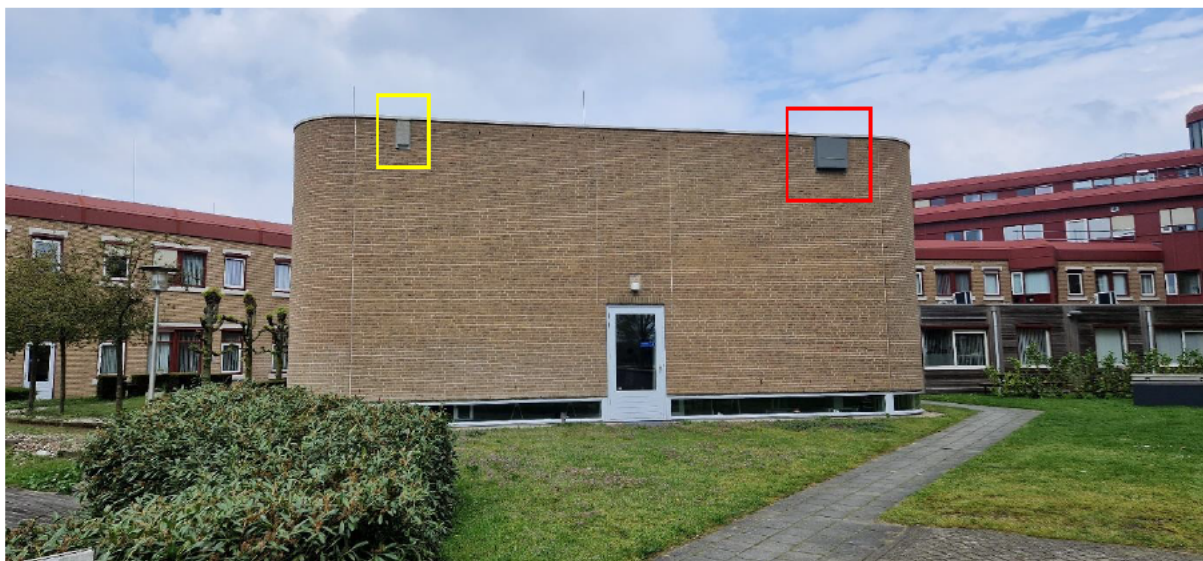
In de nieuw op te bouwen gevels zullen permanente vleermuisverblijven worden gerealiseerd.

De bouw vindt in fases plaats, eerst W en X , als deze beiden gereed zijn volgt O.

Bijlage 2

Foto's ter indicatie van de staat van de tijdelijke vleermuiskasten (zomer- en paarverblijfplaatsen (januari 2026)

